

Biståndsrapportering i media

2019 – 2020

Retriever

Uppdrag

Act Svenska kyrkan, Diakonia, ForumCiv, IM (Individuell Människohjälp), Plan International Sverige och We Effect har gett Retriever i uppdrag att analysera bilden av svenskt bistånd i svenska redaktionella medier under åren 2019 – 2020. Syftet är dels att sammanställa genomslaget för biståndsfrågan i en kvantitativ analys samt, genom djupanalys av ett urval av artiklar, ta fram en kvalitativ analys med fokus på *kritiken mot svenskt bistånd*.

Den kvalitativa analysen ska ge svar på:

- Vilka teman/frågor dominerar i biståndsrapporteringen?
- Följer teman/frågor något tidsmässigt mönster?
- Hur ser genomslaget ut i åsikts- respektive nyhetsartiklar?
- Vilken typ av kritik mot bistånd förekommer?
- Vilka kritiska aktörer/röster förekommer i biståndspubliciteten?
- I vilken utsträckning får felaktigheter och missuppfattningar om bistånd genomslag?

Den kvantitativa analysen redovisar:

- Nyckeltal (antal artiklar, lästillfällen)
- Vanligt förekommande länder och politiska aktörer
- Mediekategorier och källor

Underlag

Underlaget till den kvantitativa analysen bygger på omfattade sökningar på relevanta ord för svensk bistånd i Retrievers mediedatabas för redaktionella tryckta källor, webbkällor samt radio/tv. Underlaget för den kvalitativa analysen baseras på samma sökord som i den kvantitativa analysen, men i ett riksrepresentativt urval av tryckta källor.

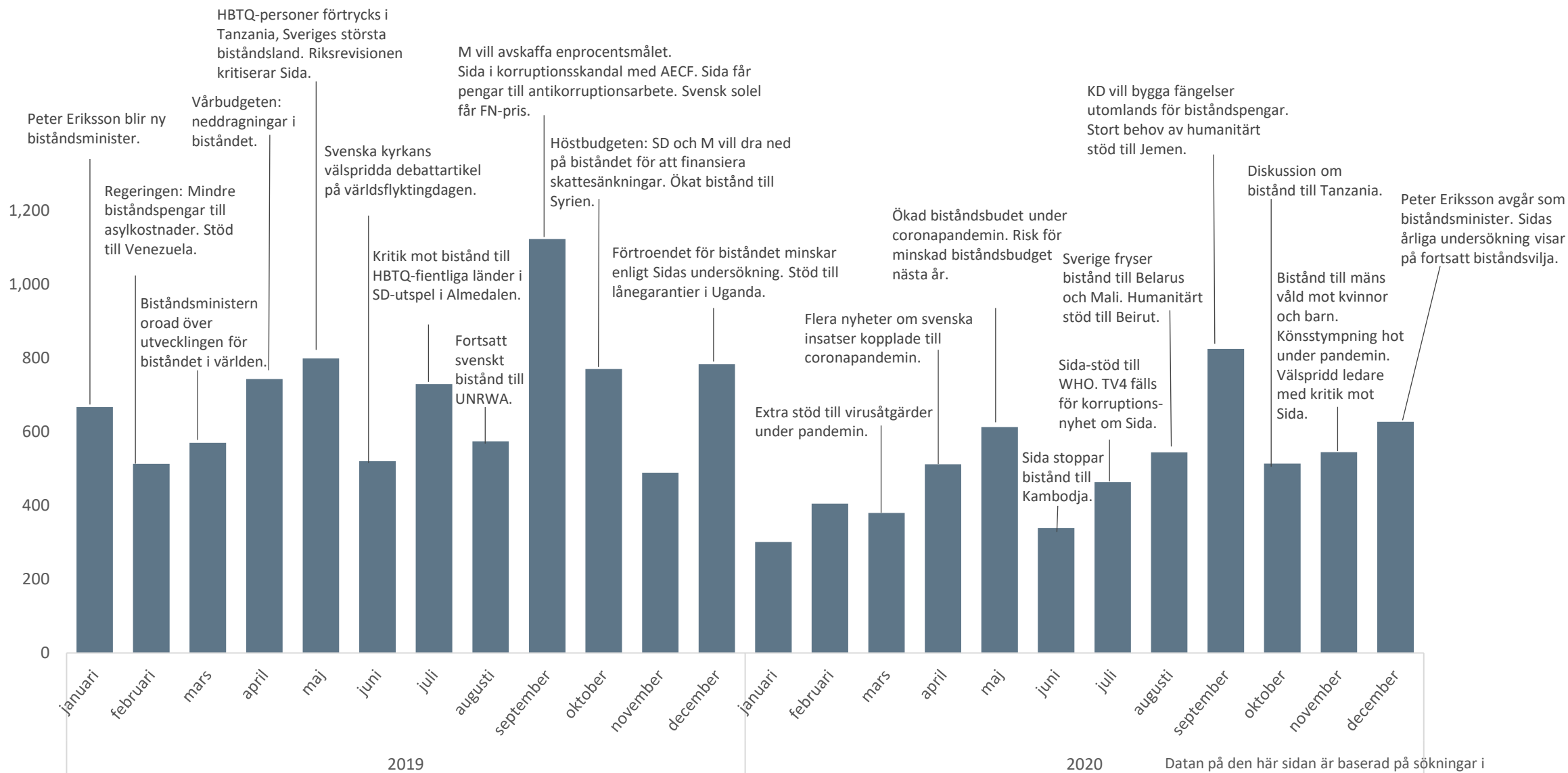
För mer detaljer kring sökorden kopplade till svensk bistånd samt det riksrepresentativa källurvalet, se Appendix.

Innehåll

Uppdrag, underlag, innehåll	2
Reflektioner	3
Biståndsrapporteringen över tid	4
Biståndsfrågan i media – kvalitativ analys	5
Biståndsrapporteringen – översikt	6
Teman i biståndsrapporteringen	7
Länder i biståndsrapporteringen	8
Aktörer i biståndsdebatten	9
Andel kritik i biståndsrapporteringen	10
Kritiken över tid	11
Kritiska aspekter	12-13
När bistånd ställs mot behov inom landet	14
Kritiska röster	15
Felaktigheter och missuppfattningar	16-17
Nyhets- och åsiktsartiklar	18
Biståndsfrågan i media – kvantitativ analys	19
Länder och politiska aktörer	20
Källor och medietyp	21
Coronarapporteringen i svensk media	22
Kontakter	23
Appendix: Underlag, källor och begrepp	24

- Biståndsrapporteringen skiljer sig åt mellan 2019 och 2020. Biståndsfrågor tar upp betydligt större utrymme i media 2019, då publiciteten även är mer kritisk i tonen. Medierna uppmärksammar ett par korruptionsskandaler samt bistånd till HBTQ-fientliga länder. Skandalerna används av kritiker som lyfter upp demokratiaspekten, både vad gäller korrupta länder och HBTQ-frågor, i sin kritik mot biståndspolitikerna. Kritiken bottnar också i politiska diskussioner där biståndsbudgeten blir ifrågasatt och ställd mot behov inom landet. Moderaternas förslag att skrota enprocentsmålet är det enskilda utspel som väcker störst debatt.
- Under 2020 minskar biståndsrapporteringen, vilket sannolikt beror på att coronapandemin tar enormt stort medieutrymme under året. 2020 innehåller även färre negativa biståndsnyheter, men problematiska mottagarländer som Belarus och Palestina kommer då och då upp på agendan. Den kritik som framförs är mer uppmanande och går ut på att Sverige som biståndsland måste ta sitt ansvar när biståndsbehoven ökar i världen i och med coronapandemin. Det är biståndsvänliga aktörer, ofta biståndsorganisationerna själva, som står för uppmaningarna. Kritiken mot enprocentsmålet är inte lika utbredd, kanske för att lägre BNP leder till minskat bistånd.
- Den vanligaste typen av kritik mot bistånd är att *ställa biståndsbudgeten mot behov inom landet*. Denna typ av kritik får framför allt genomslag i samband med nyheterna om Sidas undersökning om svenskarnas biståndsvilja, Moderaternas förslag att skrota enprocentsmålet samt höst- och vårbudgeten 2019. I viss mån ställs även bistånd mot flyktingmottagande, men den typen av kritik är inte alls lika vanlig.
- Felaktigheter och missuppfattningar om bistånd upptar en liten del av den totala publiciteten. Men inför Moderaternas partistämman 2019 får ett par felaktigheter genomslag. Ledande moderatpolitiker påstår, felaktigt, att budgeten för internationellt bistånd är dubbelt så stor som Polisens budget och att Sveriges bistånd vuxit okontrollerat. Ledarsidor som stödjer Moderaternas förslag vidareförmedlar felaktigheterna och ger dem på så sätt legitimitet och spridning.

4 Biståndsrapporteringen över tid

Datan på den här sidan är baserad på sökningar i samtliga redaktionella källor som Retriever bevakar vilket inkluderar tryckta källor, webb och radio/tv.

Bilden av bistånd i media 2019 – 2020

Kvalitativ analys i ett riksrepresentativt urval av tryckta källor

[illegible]

Response	Percentage
Positiv	9%
Neutral	67%
Negativ	24%

Fokusområde	Prosent
Fullt fokus	47%
Medelstort fokus	25%
Litet fokus	28%

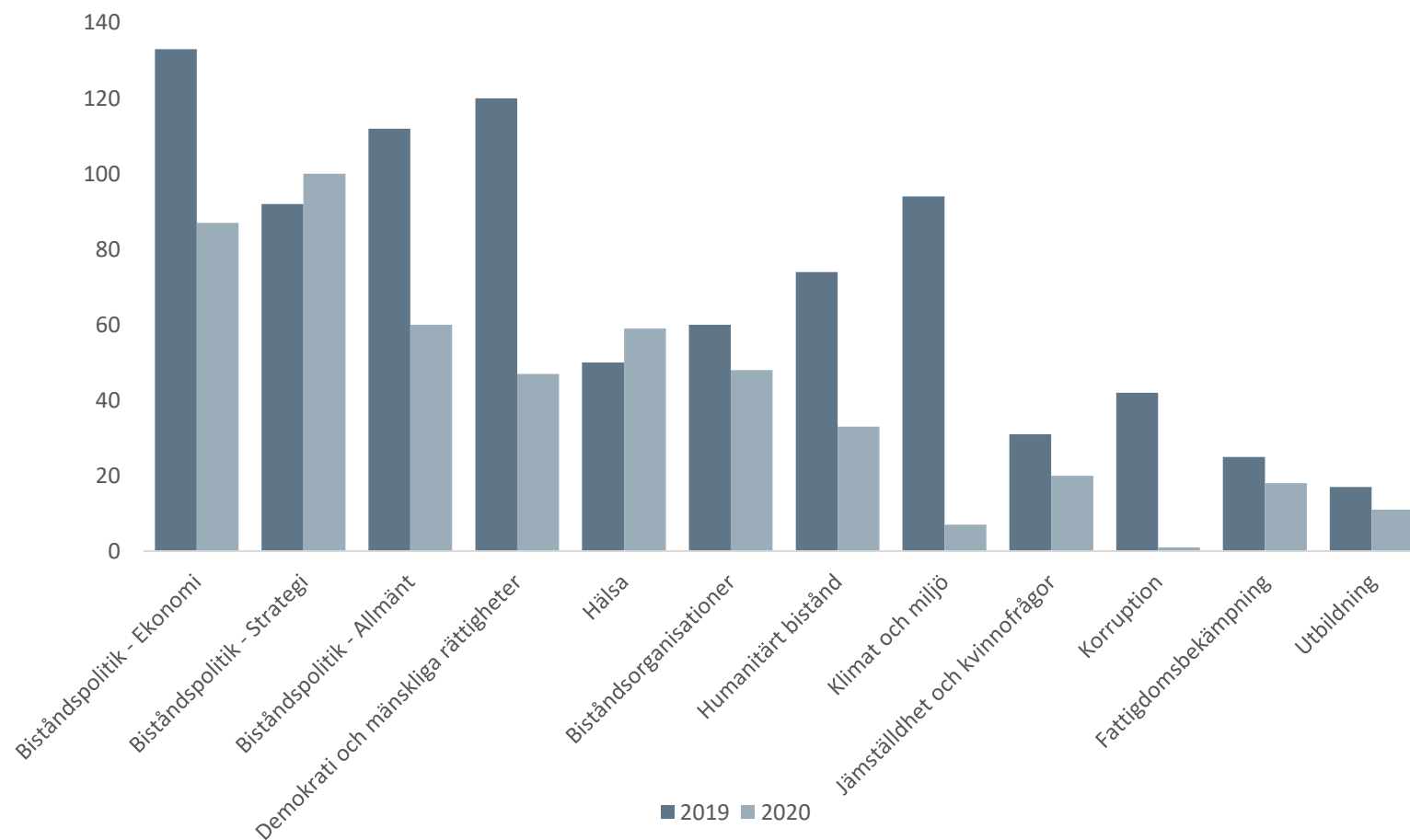
	Antal artiklar	Lästillfällen
2019		
Analyserad media	850	154 miljoner
All redaktionell media	8 281	847 miljoner
2020		
Analyserad media	497	85 miljoner
All redaktionell media	6 032	772 miljoner
Totalt – Analyserad media	1 347	239 miljoner
Totalt – All redaktionell media	14 313	1,6 miljarder

Ton: Artiklarna har kategoriserats som positiva, neutrala eller negativa beroende på vilken ton som används för att beskriva bistånd, inte på om nyheterna i sig är positiva eller negativa. För att bedömas som positiv eller negativ måste tydligt värdeladdade ord användas. Det vanliga är att en majoritet av all publicitet är neutral.

Fokus: Visar om bistånd är huvudnyheten i en artikel eller om frågan nämns som en del av en annan diskussion.

7 Vilka teman dominerar i biståndsrapporteringen?

Teman i biståndspubliciteten uppdelat per år

Stora teman i biståndspubliciteten

Av de drygt 1 300 artiklarna som djupanalyserats handlar nästan hälften om biståndspolitik, där den ekonomiska aspekten är den dominerande. *Ekonomi* omfattar biståndsbudgeten och konkreta summor för bistånd. *Strategi* syftar på inriktning och prioriteringar för biståndet medan *Allmänt* rör rapporter och nyheter om biståndspolitik.

2019 får frågor kopplade till **Biståndspolitik** betydligt större genomslag än 2020. Exempel på stora biståndspolitiska nyheter 2019 är diskussioner om bistånd i samband med vår- och höstbudgeten, Moderaternas utspel om att slopa enprocentsmålet, Sidas rapport som visar på minskad biståndsvilja samt valet av ny biståndsminister. 2020 rapporteras det mycket om hur coronapandemin leder till omprioriteringar i biståndsbudgeten, KD:s utspel om att lägga biståndspengar på fängelsebyggen utomlands samt att biståndsminister Peter Eriksson avgår.

Demokrati och mänskliga rättigheter får betydligt större genomslag 2019, då biståndet till Tanzania, som förföljer HBTQ-personer, ifrågasätts. 2020 är det stort fokus på demokratifrågor kopplade till Belarus.

Under 2019 rör en stor del av publiciteten om **humanitärt bistånd** det fortsatta behovet av insatser i Jemen, men även Venezuela och Syrien.

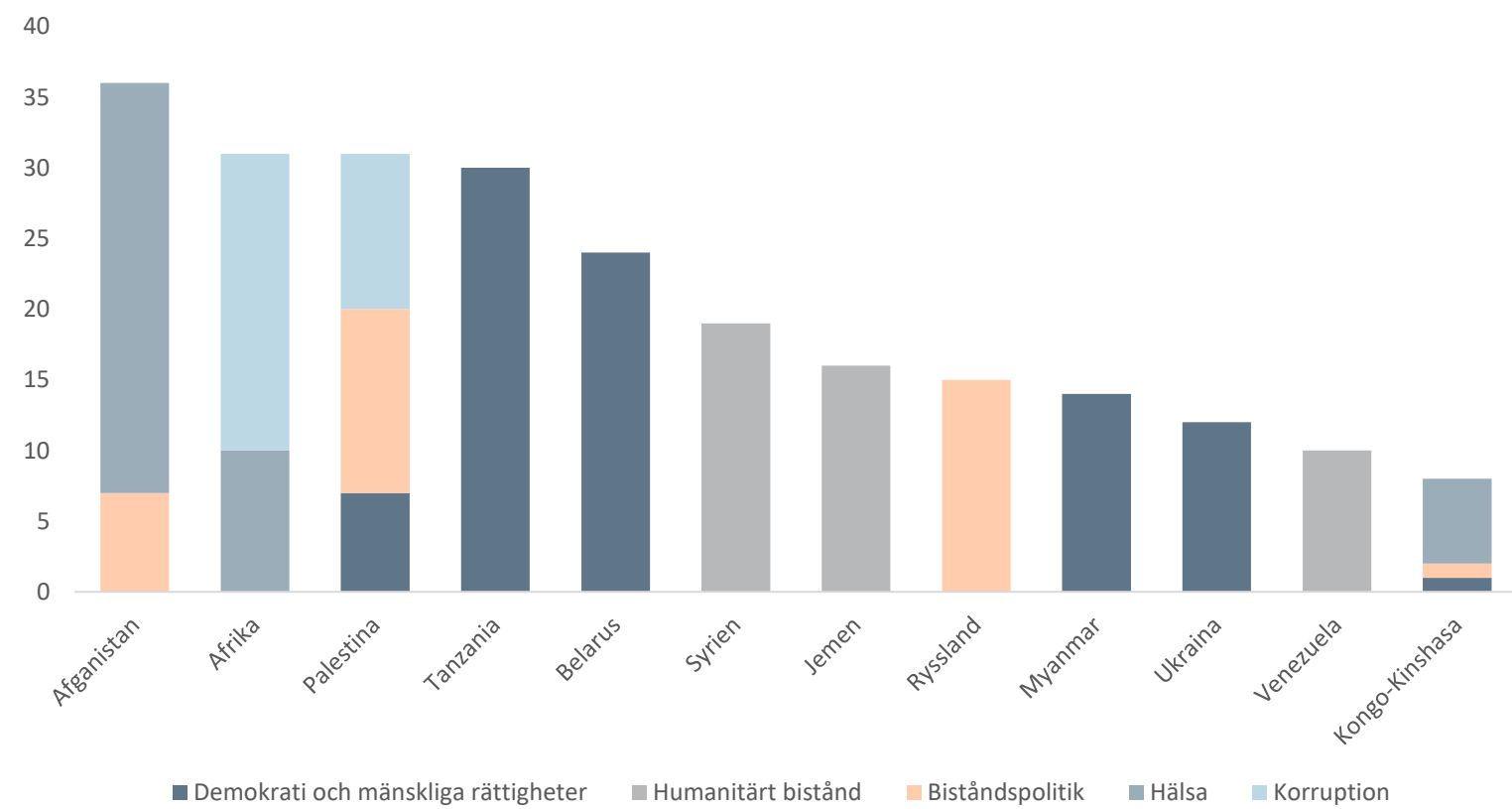
Bistånd kopplat till **klimat och miljö** är ett stort tema 2019 med nyheter om ett prisat Sida-finansierat solesprojekt samt FN:s klimattoppmöte. Under 2020 är ämnet nästan osynligt i rapporteringen om biståndsfrågor.

Korruption är ett ämne som nästan bara uppmärksammas 2019 då flera större skandaler uppdagas, bland annat att Sida-pengar till AECF använts till lyxkonsumtion.

Det enda ämnet som är större 2020 än 2019 är **Hälsa**, till följd av nyheter om insatser kopplade till coronapandemin. Den mest spridda hälsonyheten publiceras dock 2019 och rör talibanattacken mot en svensk klinik i Afghanistan.

8 Vilka länder/världsdelar syns mest i publiciteten?

Vanligast förekommande länder/världsdelar kopplat till större teman

Länder/världsdelar som oftast nämns

	Artiklar 2019	Artiklar 2020
Afghanistan	45	2
Afrika	31	11
Palestina	28	8
Tanzania	28	5
Syrien	25	4
Belarus	0	26
Jemen	15	2
Ryssland	15	0
Myanmar	14	1
Ukraina	12	0
Kongo-Kinshasa	9	2
Venezuela	10	0
Östeuropa	6	2
Uganda	7	0

Afrika syftar på publicitet där medierna skriver om Afrika utan att namnge specifika länder.

Aktör	Antal artiklar	Vanliga företrädare
Journalist	228	Ledarskribenter
Biståndsministern	138	Peter Eriksson (MP)
Sida	135	Carin Jämtin, gd
M-politiker	75	Tomas Tobé, Elisabeth Svantesson, Hans Wallmark
Biståndsorganisation	73	Rädda Barnen, WaterAid Sverige, PMU, Hungerprojektet
Privatperson	66	Insändarskribenter
Forskare/expert	42	Experter på särskilda länder
Svenska Afghankommittén	39	Sonny Månsson, landschef
SD-politiker	36	Jimmie Åkesson
Liberala Nyhetsbyrån	29	Flera olika skribenter
Act Svenska kyrkan/Svenska kyrkan	27	Erik Lysén, biskopar
KD-politiker	26	Ebba Busch, Lars Adaktusson
Regeringen	26	Stefan Löfven, Isabella Lövin, Ann Linde
Individuell Människohjälp	22	Martin Nihlgård, generalsekreterare
We Effect	17	Anna Tibblin, generalsekreterare

När fler än en aktör förekommer i samma artikel har den mest framträdande valts.

Exempel

Sidas generaldirektör Carin Jämtin.

Sida ger 430 miljoner till WHO

■ Biståndsmyndigheten Sida ökar stödet till Världshälsoorganisationen WHO till sammanlagt 430 miljoner kronor.

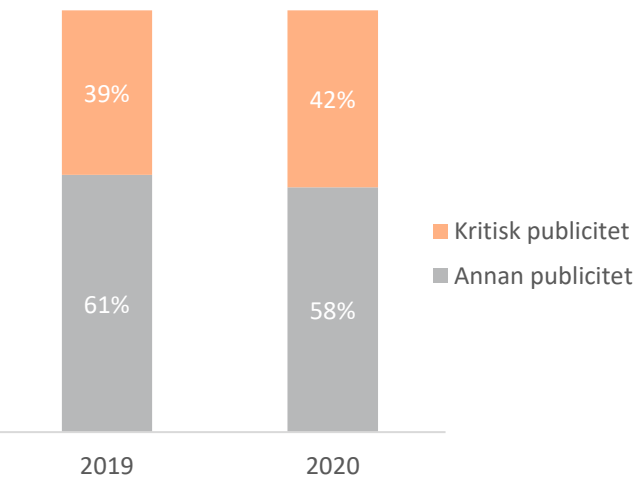
[illegible]

Stödet till världens mest utsatta behövs nu

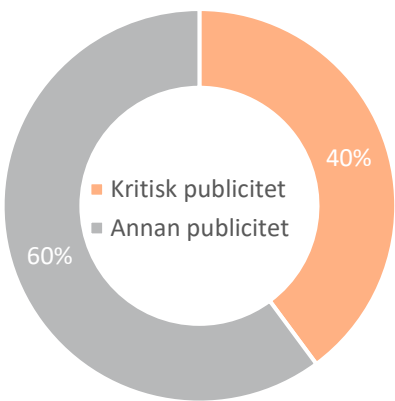
[illegible]

10 Hur stor del av biståndsrapporteringen är kritisk?

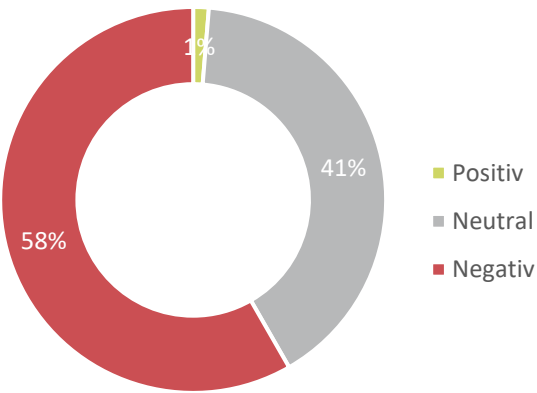
Andel kritisk publicitet per år

Andel kritisk publicitet båda åren

Tonen i den kritiska publiciteten

Kommentar till den kritiska publiciteten

Den kritiska publiciteten omfattar även artiklar som inte är uttalat kritiska utan snarare problematiserande. Det kan vara biståndsvänliga aktörer som uppmanar Sverige att ta ett större ansvar. Därför är inte all kritisk publicitet negativ i tonen.

I 40 procent av publiciteten framkommer någon form av kritik mot bistånd. Andelsmässigt är kritiken jämt fördelad mellan de två åren. Men sett till antal artiklar är kritiken mer omfattande 2019 eftersom det då publiceras fler artiklar om bistånd.

2019 är kritiken skarpare och mer negativ i tonen än 2020. En knapp majoritet av de kritiska artiklarna 2020 är av en mer problematiserande karaktär med neutral ton.

De uttalat kritiska artiklarna 2019 kan spåras till:

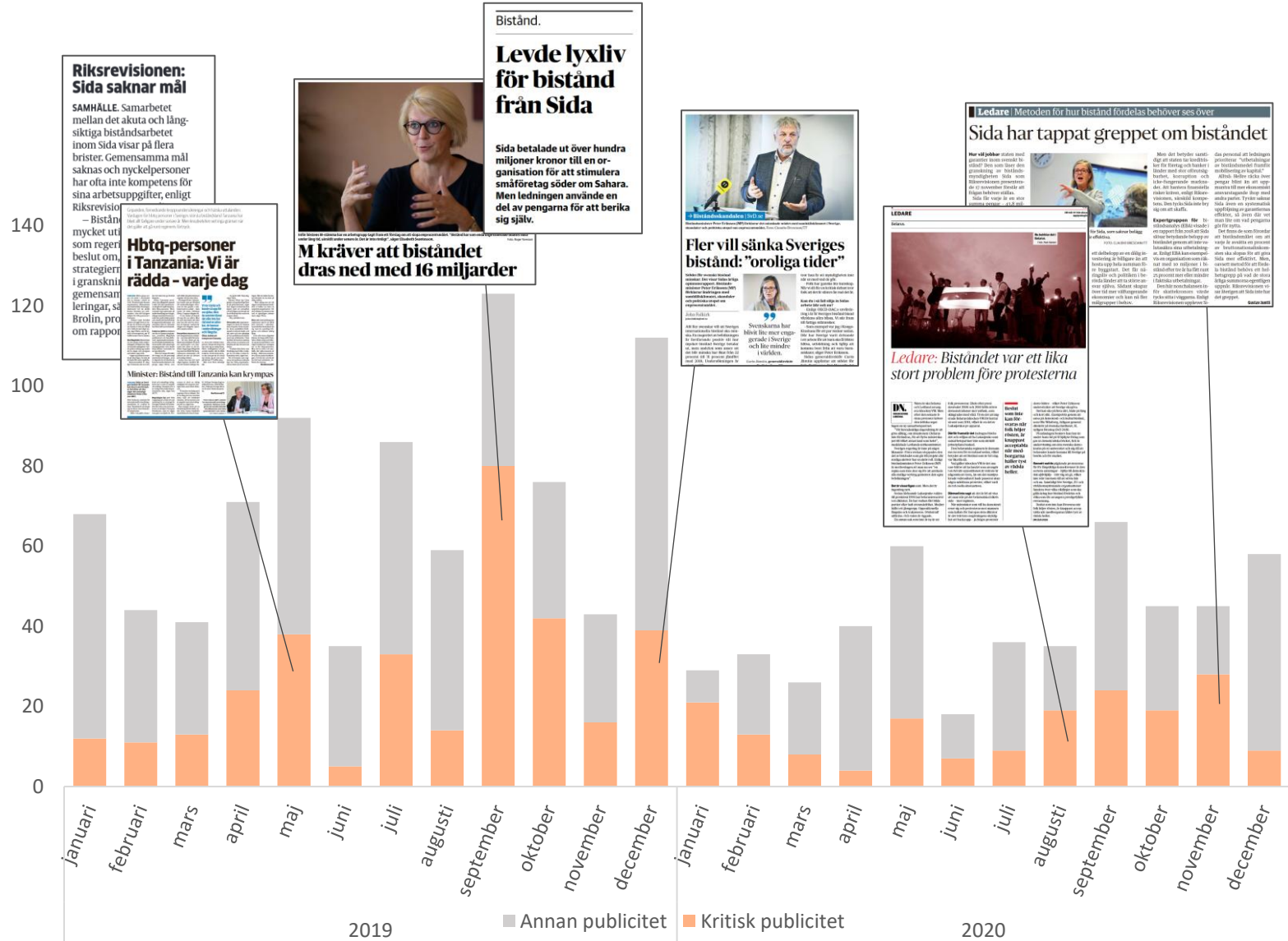
- Korruptionsskandaler
- Kritik mot bistånd till länder som förföljer HBTQ-personer
- Moderaternas utspel om slopat enprocentsmål
- Neddragningar och debatt om biståndsbudgeten
- Svenskarnas biståndsvilja minskar enligt Sidas årliga undersökning

Den problematiserande kritiken 2020 handlar om:

- Sverige behöver ta mer ansvar under coronapandemin
- Biståndet behöver omprioriteras
- Sverige behöver ställa högre krav på mottagarländer

Den starkt negativa kritiken 2020 handlar om:

- Bistånd till Belarus
- "Pengarullning" inom Sida
- Fortsatt ifrågasättande av enprocentsmålet

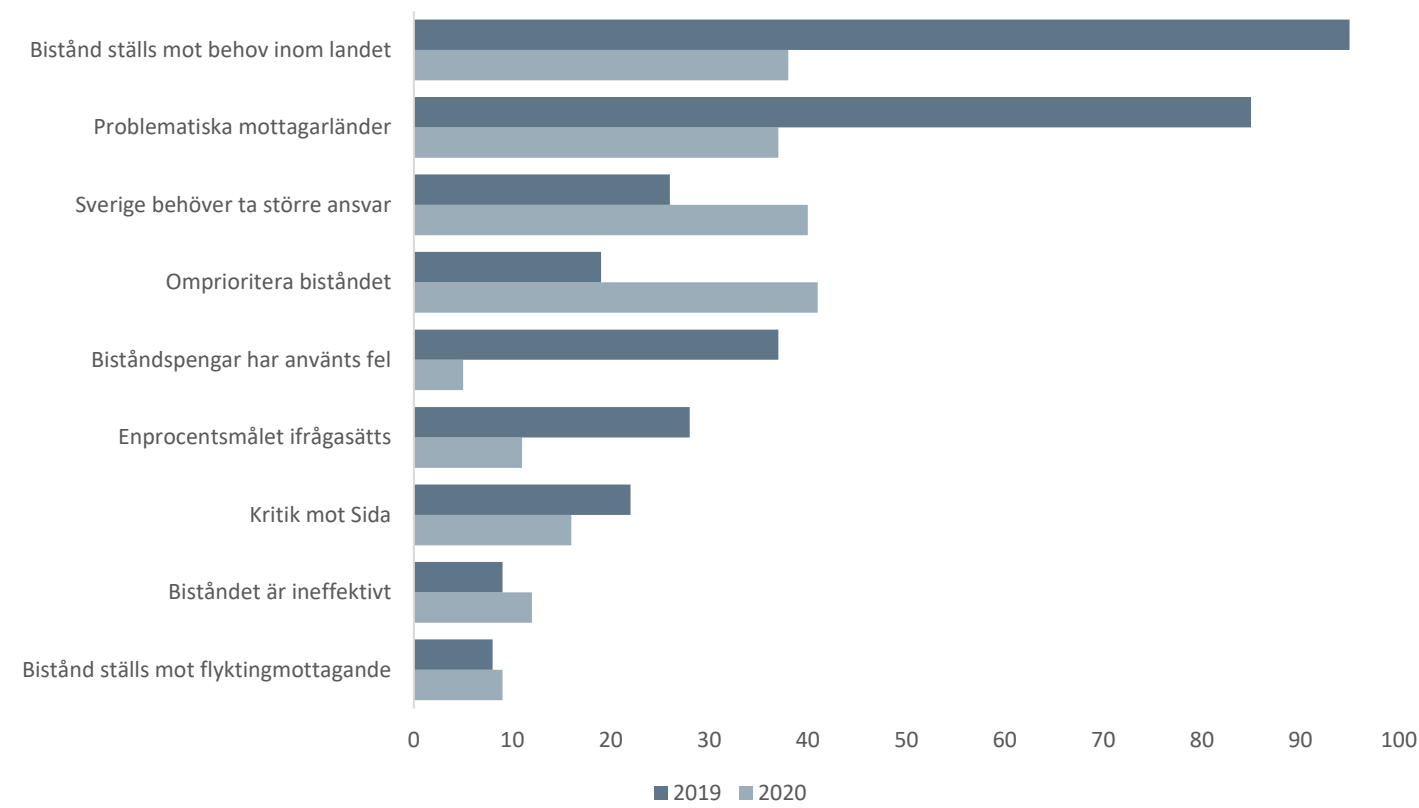

Vanligaste orden i de kritiska rubrikerna

12 Vad kritiseras och problematiseras i biståndsrapporteringen?

Kritiska aspekter i publiciteten

Kommentar till de kritiska aspekterna

Den mest framträdande kritiska aspekten är att **biståndet ställs mot behov inom landet**. Den typen av kritik får störst genomslag och är som skarpast 2019 (se sida 14).

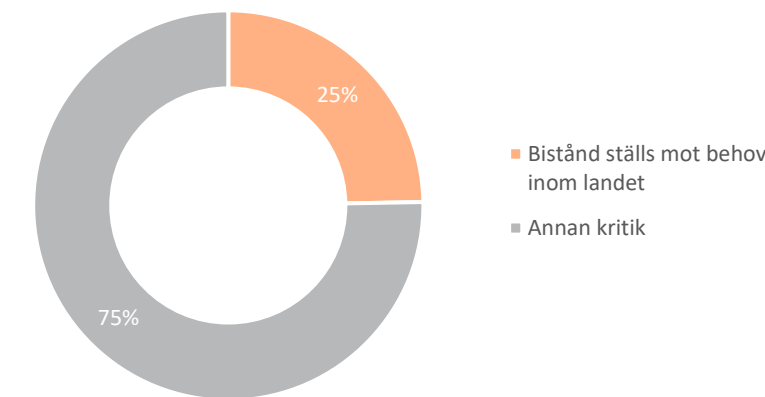
Att biståndet går till **problematisera länder** är en annan framträdande aspekt. 2019 får TT-nyheten om bistånd till HBTQ-fientliga Tanzania stort genomslag. HBTQ-perspektivet tas även upp i flera åsiktsartiklar, främst under 2019, samt i ett välspjutt uttalande av SD i samband med Almedalen 2019. Båda åren tar flera ledare upp problematiken med bistånd till Palestina ur ett demokratiperspektiv. De menar bland annat att det rimmar illa med dåvarande utrikesminister Margot Wallströms demokratiöversyn. 2020 får biståndet till Belarus hård kritik. Även om biståndet dras in under hösten är det flera röster som tycker att det kom för sent, bland annat SvD:s och DN:s ledare.

Att **Sverige behöver ta större ansvar** och att **biståndet bör omprioriteras** är två aspekter som får stor plats 2020. Kritiken är mer uppmanande med en neutral ton mot biståndet. Det handlar om att Sverige som biståndsland måste ta ansvar under coronapandemin samt KD:s förslag om bistånd till fängelser utomlands. 2019 förekommer skarp kritik vad gäller behovet av omprioritering av biståndet i ett flertal ledare i landsortspressen.

Att **biståndspengar använts fel** rapporteras nästan uteslutande med negativ ton. Publiciteten är koncentrerad till 2019, då två korruptionsskandaler som involverar AECF och FN uppdagas. Skandalerna omnämns mest på nyhetsplats, men ger även upphov till skarp kritik på SvD:s och Borås Tidnings ledarsidor.

14 När bistånd ställs mot behov inom landet

Andel kritisk publicitet där bistånd ställs mot behov inom landet

Borås Tidning (TT), 2019-12-18

Expressen, 2019-04-15

Sydsvenskan (TT), 2020-12-17

Borås Tidning, 2020-09-14

Kommentar till främsta kritiska aspekten

Bistånd ställs mot behov inom landet i en fjärdedel av den publicitet där bistånd kritiseras eller problematiseras. Publiciteten kan till stor del kopplas till Sidas undersökning om svenskarnas biståndsvilja, Moderaternas förslag att skrota enprocentsmålet samt höst- och vårbudgeten 2019.

Resultatet av **Sidas undersökning** skiljer sig åt mellan de båda åren och TT:s välspredda artiklar har därför helt olika ton. 2019 ligger fokus på att svenskarnas förtroende för biståndet fallit stort sedan året innan. 2020 andas artiklarna optimism. Sidas generaldirektör Carin Jämtin noterar att svenskarna vill fortsätta att ge lika mycket bistånd som året innan trots att många drabbats ekonomiskt av pandemin.

M-förslaget att avskaffa enprocentsmålet inför parti-stämman 2019 avhandlas i både nyhets- och åsiktsartiklar. Elisabeth Svantesson och övriga moderater som uttalar sig ställer biståndsbudgeten mot anslagen till Polisen, rätts-väsendet, försvaret och välfärden. "Fortsätter vi så här finns till slut alltför lite pengar kvar till den välfärd som svenska skattebetalare har rätt att förvänta sig", skriver Jan Ericsson (M) i Borås Tidning. "Vi kommer fortfarande att vara stora biståndsgivare men vi måste också prioritera på hemmaplan", säger Elisabeth Svantesson (M).

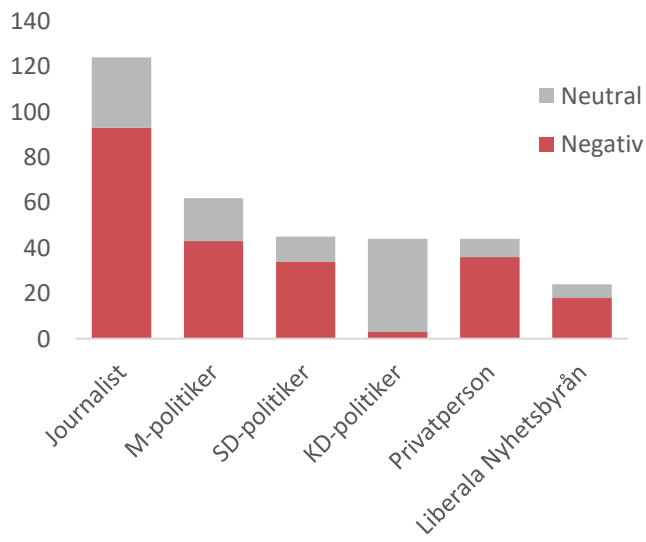
Även när det gäller **höstbudgeten** är det Moderaternas biståndspolitik som får mest uppmärksamhet. Men eftersom bistånd bara är en av många aspekter i budgeten får frågan ganska litet fokus i publiciteten.

Publicitet om **vårbudgeten** innehåller främst nyhetsartiklar om att biståndspengar ska användas för att täcka upp behov inom Sverige. Även om det naturligtvis är negativt för biståndet är artiklarna sakligt formulerade.

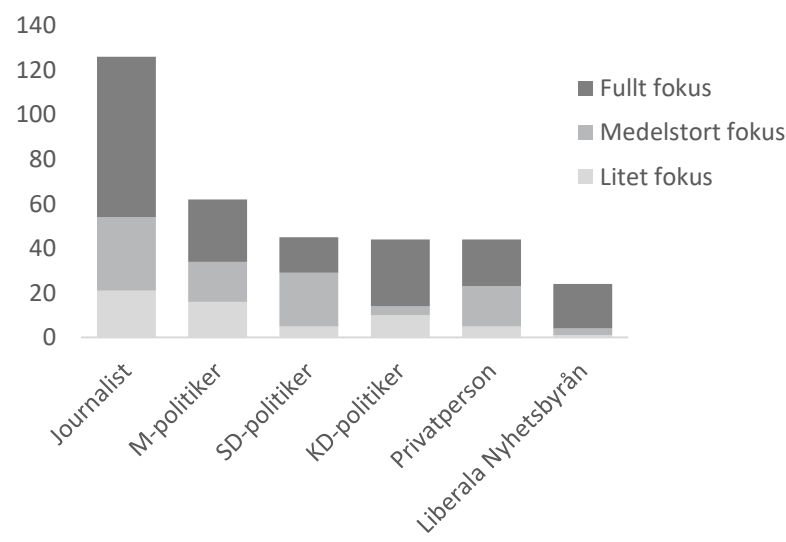
15 Vilka kritiska röster hörs i media?

Tongivande kritiska aktörer	Antal artiklar	Främsta typ av kritik
Journalist	124	Problematisera mottagarländer, enprocentsmålet ifrågasätts
M-politiker	62	Bistånd ställs mot behov inom landet, enprocentsmålet ifrågasätts
SD-politiker	45	Krav på att bistånd dras in
KD-politiker	44	Omprioritera bistånd
Privatperson	44	Bistånd ställs mot behov inom landet
Liberala Nyhetsbyrån	24	Kritik mot Sida

Tonen mot bistånd i artiklar där de kritiska rösterna

Fokus för bistånd i artiklar där de kritiska rösterna hörs

Tongivande kritiska röster

Journalister står bakom mest kritik. På ledarsidorna riktar de in sig på bistånd till tveksamma mottagarländer som Palestina och Belarus. Enprocentsmålet är ett annat ämne som engagerar på ledarplats. Debatten är som intensivast i samband med M-förslaget att avskaffa enprocentsmålet i september 2019. Ledarsidorna tar ställning utifrån partifärg. "Rätt av M att skära i biståndet", skriver SvD.

M-politiker tar stor plats i september 2019 med förslaget att avskaffa enprocentsmålet. I publiciteten ställs ofta biståndet mot behov inom landet. Elisabeth Svantesson, ekonomisk-politisk talesperson, och Hans Wallmark, utrikespolitisk talesperson, är synliga i debatten.

SD-politiker, främst Jimmie Åkesson, får uppmärksamhet för utspelet i Almedalen 2019 om att dra in bistånd till länder som kriminaliserar homosexualitet, men även i samband med höstbudgeten samma år då SD vill dra ner på biståndet.

KD-politiker, främst Ebba Busch, får stort genomslag för förslaget att använda biståndspengar till att bygga fängelser i andra länder där utländska medborgare kan avtjäna sina straff. Förslaget drar igång en debatt på landets ledarsidor. Lars Adaktusson publicerar en mycket kritisk debattartikel om bistånd till Palestina i DN.

Privatpersoners kritik på insändarplats handlar oftast om att biståndspengarna behövs bättre inom landet.

Liberala Nyhetsbyråns förser flera av landets tidningar med ledare. Kritik mot Sida och krav på en ny biståndsstrategi går som en röd tråd genom texterna.

16 I vilken utsträckning sprids felaktigheter och missuppfattningar om bistånd?

Felaktigheter och missuppfattningar i biståndspubliciteten	Antal artiklar	Lästillsfällan
Budgeten för internationellt bistånd är dubbelt så stor som Polisens budget	97	8,4 miljoner
Sveriges bistånd har vuxit okontrollerat	54	10 miljoner
Biståndet är ineffektivt och ger inget resultat	41	5,5 miljoner
En tredjedel av biståndet försvinner i korruption	35	3,4 miljoner
Biståndspengar betalas ut utan villkor eller krav	35	3,3 miljoner
Biståndet går rakt ner i fickorna på diktatorer	17	3,6 miljoner
Handel är viktigare än bistånd, därför spelar det ingen roll om vi ger bistånd	16	3 miljoner
Svenska biståndspengar betalas i skatt till talibanerna	12	3,7 miljoner
Biståndsorganisationer säger att biståndet till Afghanistan haft negativ effekt	8	4 miljoner

Datan på den här sidan är baserad på sökningar i samtliga redaktionella källor som Retriever bevakar, vilket inkluderar tryckta källor, webb och radio/tv.

Kommentar

Felaktigheter och missuppfattningar om bistånd upptar ingen stor plats i media, men när de förmedlas av tunga aktörer i räckviddsstarka medier finns ändå en risk att de befästs och fortsätter spridas.

Den vanligaste missuppfattningen, att **budgeten för internationellt bistånd är dubbelt så stor som Polisens budget**, får främst genomslag i samband Moderaternas förslag att skrota enprocentsmålet inför partistämman hösten 2019.

Felaktigheten att **Sveriges bistånd vuxit okontrollerat** förekommer ofta i samma artiklar. När DN intervjuar Elisabeth Svantesson (M) tar hon upp båda två. Artikeln används som referens av TT och ledarsidor, vilket gör den till moderartikel för felaktigheternas fortsatta spridning. M-utspelet blir därmed den nyhet som främst sprider missuppfattningar om bistånd.

En tredjedel av biståndet försvinner i korruption kan kopplas till antikorrupsionsrevisorn Louise Brown som kommenterar AECF-skandalen i Aftonbladet TV. Hon refereras i ledare och debattartiklar lång tid framöver.

Biståndspengar betalas ut utan villkor eller krav får viss spridning genom SD:s vårbudget 2020. Partiet vill halvera biståndet med motiveringen att Sverige inte kan skänka bort enorma belopp till andra länder "utan krav på motprestation" under pågående pandemi.

Felaktigheterna om Afghanistan kan helt kopplas till Expressens reportageserie från landet och används som stöd när Expressen/GT/ Kvällsposten på ledarplats argumenterar mot enprocentsmålet. Inga andra medier sprider dessa felaktigheter.

M kräver att biståndet dras ned med 16 miljarder

Medlemspartier vill driva det svenska utrikespolitiska programmet. Enligt Svantesson ska biståndet dras ned med 16 miljarder. Detta innebär att Sverige satsar dubbelt så mycket på bistånd som på polisen. Med vårt förslag blir genomsnittet för de här fyra åren 42,5 miljarder, säger Elisabeth Svantesson.

– 1 år blir biståndet 50 miljarder kronor. Det innebär att Sverige satsar dubbelt så mycket på bistånd som på polisen.

Med vårt förslag blir genomsnittet för de här fyra åren 42,5 miljarder, säger Elisabeth Svantesson.

Utgiftsområde bistånd har som enda utgiftsområde bara tillåtit växa under lång tid, men särskilt under senare år. Det är inte rimligt.

Dagens Nyheter, 2019-09-06
Flera felaktigheter i samma artikel.

Ompröva svensk biståndspolitik

Sveriges internationella agerande måste präglas av samma krav på insyn som på hemmaplan. Med nuvarande enprocentsmål i biståndspolitik är det omöjligt. Centerpartiet bör ompröva sin biståndspolitik, skriver föreläsare för Centerstudenter.

Nord-Rhodesien och Emmaus Östergötland, Centerstudenter, Foto: Peter Fransson

Ban Ki-Moon menar att nästan en tredjedel av allt bistånd försvinner i korruption, vilket gör många svenska beslutsfattare till eftertanke.

Sundsvalls Tidning, 2019-09-05
Debattartikel av Centerstudenter.

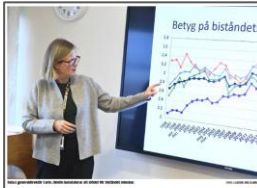
Sänk biståndet – lägg pengarna på polisen i stället

I dag lägger Sverige dubbelt så mycket pengar på bistånd som på Polismyndigheten. Vi moderater vill effektivisera biståndet, göra det mer transparent och att det ska följas upp bättre. Samtidigt vill vi lägga mer pengar på polisen och rättsväsendet för att öka tryggheten för medborgarna, skriver bland andra Hans Wallmark, utrikespolitisk talesperson (M).

Replik
25/9 Biståndet lever farligt när främlingsfientligheten ökar

Regeringen lägger i dag nästan dubbelt så mycket på internationellt bistånd som på Polismyndigheten

Dagens Nyheter, 2020-10-06
Hans Wallmark (M),
utrikespolitisk talesperson, m fl

En effektivt bistånd är verklig solidaritet

LEARNEREN
Bistånd kan bli både effektivt och lönsamt om representanterna i utvecklingsländerna är utbildade och kompetenta. Det är en förutsättning för att biståndet ska kunna bidra till en bättre framtid för de som får det.

UNT, 2020-01-13
Enprocentsmålet

Enprocentsmålet innebär en ryckighet som gör det svårt att planera för Sida, och dyrt för Sveriges skattebetalare. Biståndet riskerar också att gräpas ur om den svenska kronan försvagas, vilket skedde 2018 och första halvåret 2019.

Polis och rättsväsende måste stärkas

Slopa biståndsmödel som bygger på enprocentsmålet

I dag lägger Sverige nästan dubbelt så mycket på bistånd som på polisen. Moderaterna vill använda skattebetalarnas pengar bättre än så.

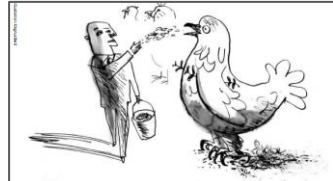
Vestmanlands Läns Tidning, 2019-09-16
Debattartikel av Elisabeth Svantesson (M), m. fl.

Att biståndspengar tappas bort på vägen till det goda ändamålet är inte ovanligt. Så sent som för någon vecka sedan menade antikorrupsionsrevisorn Louise Brown att en tredjedel av alla bistandsmedel uppskattas försvinna i korruption (Aftonbladet 1/9).

Ledare: "Bistånd mer än pengar"
Flera tidningar, september 2019

Enprocentsmålet leder till ryckighet och osäkerhet, när biståndet skulle behöva stabilitet

Expressen, 2020-05-18

Ledare: Sverige måste genast skärpa till biståndet

Sverige måste skärpa till biståndet. Det är en förutsättning för att biståndet ska kunna bidra till en bättre framtid för de som får det. Det är en förutsättning för att biståndet ska kunna bidra till en bättre framtid för de som får det.

Pontus Almquist: Bistånd åker ned i diktatorers fickor

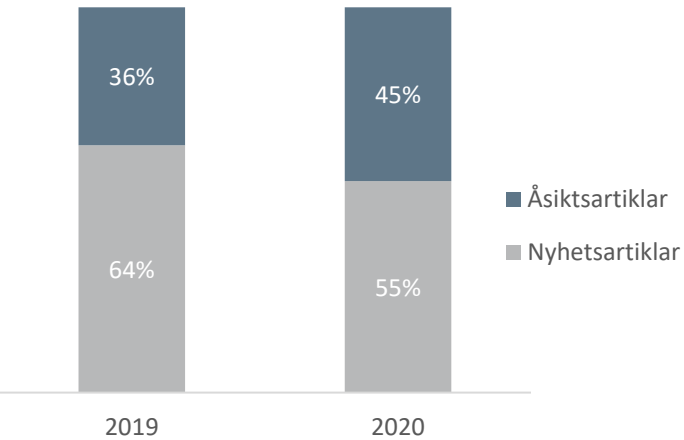
Hur ska demokratiska länder hantera staten som är allt annat än demokratiska, och som snarare gjort det till sitt uppdrag att göra livet surt för såväl befolkningen som oppositionen? Somliga, däribland den svenska regeringen, har genom utrikespolitiken stått bakom en linje där man har hoppats att man kan påverka diktaturer och göra gott för deras befolkning genom att upprätthålla goda relationer och skicka bistånd till staterna, utan några egentliga krav på motprestation.

Bohuslänningen, 2020-08-26

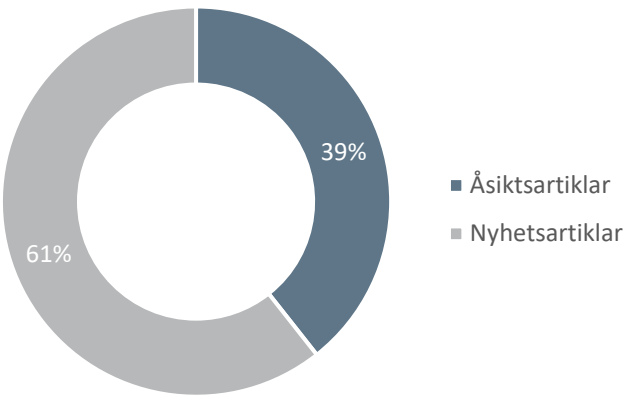
Sveriges stora bistånd beror på att vi gärna vill se oss som en humanitär stormakt. Men vår generositet gör att vi i praktiken ofta blir motsatsen: en sponsor av odemokratiska krafter. För det värsta är inte att den svenska staten tar pengar från hårt arbetande medborgare och slösar dem på ingenting; på lyckosökare, nej – det värsta är att miljonerna i många fall går till krigsherrar och förtryckare.

18 Hur fördelar sig publiciteten mellan nyhets- och åsiktsartiklar?

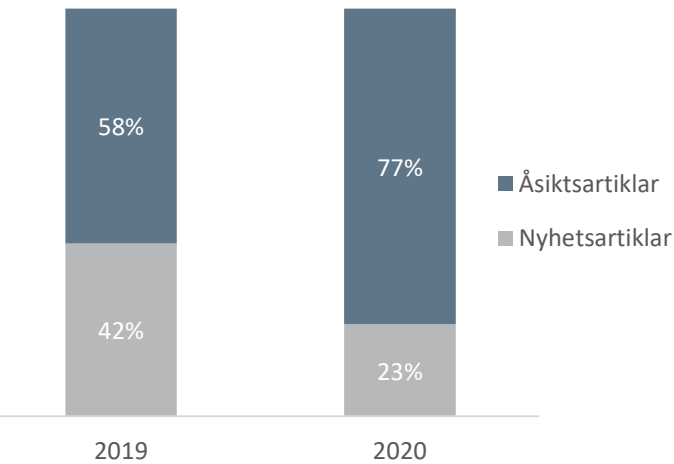
Andel artikeltyper per år – all publicitet

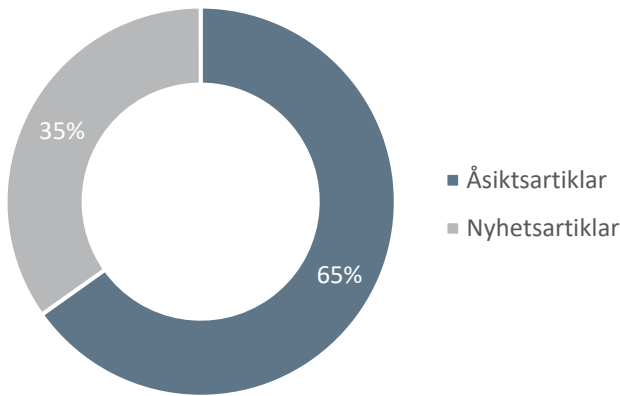
Andel artikeltyper båda åren – all publicitet

Andel artikeltyper per år - kritiska publiciteten

Andel artikeltyper båda åren - kritiska publiciteten

Skillnader mellan nyhets- och åsiktspublicitet

Biståndspolitik är en fråga som engagerar. Den slutsatsen kan man dra då nästan 40 procent av artiklarna publiceras på åsiktsplats.

När det gäller kritiken mot biståndet framförs den betydligt oftare på åsiktsplats än på nyhetsplats, speciellt under 2020. Det är i och för sig inte förvånande, eftersom nyhetsartikelns natur är att vara mer sakligt rapporterande medan polariserande åsikter får ta plats i ledare, krönikor och debattinlägg. Mer anmärkningsvärt är att det under 2020 nästan inte publiceras en enda nyhetsartikel med negativ ton mot biståndet. De kritiska nyhetsartiklar som publiceras under 2020 har en mer problematiserande och neutral ton. Den skarpa kritiken framförs nästan uteslutande på åsiktsplats.

Under 2019 förekommer desto fler negativa biståndsnyheter och fördelningen mellan negativa nyhetsartiklar och kritiska åsiktsartiklar är mer jämn.

De flesta kritiska åsiktsartiklar publiceras i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Dessa källor har även flest åsiktsartiklar med starkt negativ kritik mot biståndet, följda av Barometern, Nya Wermlands-Tidningen, Gefle Dagblad och Jönköpings-Posten.

Flest negativa ledare och krönikor skrivna av egna journalister publiceras i Svenska Dagbladet, Expressen, Barometern och Smålandsposten.

I Dagens Nyheter, Nya Wermlands-Tidningen och Göteborgs-Posten framförs den negativa kritiken istället av externa aktörer på debattplats. Även Svenska Dagbladet publicerar flertalet negativa debattinlägg och insändare av externa debattörer.

Bilden av bistånd i media 2019 – 2020

Kvantitativ sammanställning baserat på hela Retrievers medielista

Länder/världsdelar som nämns mest

Land/region	Artiklar 2019	Artiklar 2020
Afrika	501	575
Syrien	490	193
Afghanistan	421	163
Jemen	278	215
Tanzania	217	187
Palestina	264	95
Belarus	2	305
Mali	114	161
Iran	96	125

Partiernas och Sidas genomslag

Aktörer	Artiklar 2019	Artiklar 2020
Miljöpartiet	1 722	1 554
Socialdemokraterna	1 679	722
Moderaterna	1 250	339
Liberalerna	668	212
Sverigedemokraterna	643	178
Centerpartiet	618	161
Kristdemokraterna	471	287
Vänsterpartiet	312	107
Sida	1 888	1 793

Enprocentsmålet i publiciteten

	Artiklar 2019	Artiklar 2020
Enprocentsmålet nämns	452	168

Nyckeltal – kvantitativ sammanställning

	2019	2020	Totalt
Antal artiklar	8 281	6 032	14 313
Lästillfällen	847 miljoner	772 miljoner	1,6 miljarder

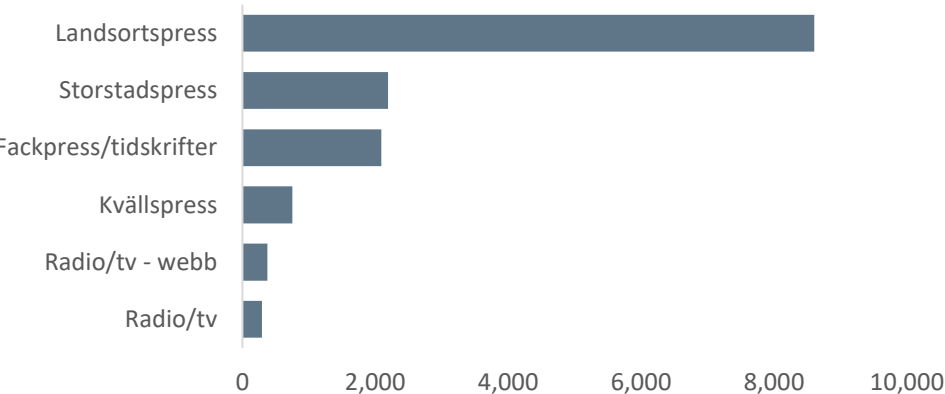
Underlaget till den kvantitativa sammanställningen:

Sökningarna på biståndsfrågan är gjorda i samtliga redaktionella källor som Retriever bevakar, vilket inkluderar tryckta källor, webb och radio/tv.

Sökningarna på länderna är gjorda på landets namn. Om flera länder nämns i samma artikel går träffen till det land som nämns först/mest. Sökningarna på partierna är gjorda både på det fullständiga partinamnet och partiets förkortning, exempelvis Moderaterna eller (M). Nämns flera partier i samma artikel får samtliga partier en artikelträff. Sökningen på Sida är gjord på "Sida" eller "SIDA".

Källor som skriver mest	Artiklar	Lästillfällen
Svenska Dagbladet	493	147 miljoner
Dagens Nyheter	434	153 miljoner
Dagen	334	6 miljoner
OmVärlden	308	0,3 miljoner
Aftonbladet	290	267 miljoner
Göteborgs-Posten	285	50 miljoner
Expressen	263	153 miljoner
Sydsvenskan	254	44 miljoner
Helsingborgs Dagblad	253	30 miljoner
Bohuslänningen	225	7 miljoner

Typer av källor

Artiklar som fått stor spridning i sociala medier

27 532 interaktioner
Expressen, september 2020

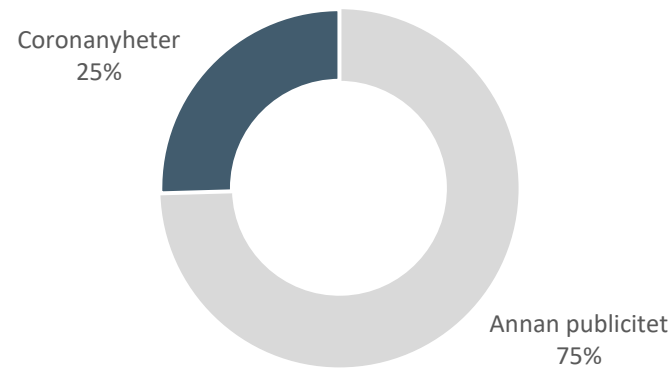

19 732 interaktioner
Ledarsidorna.se, april 2020

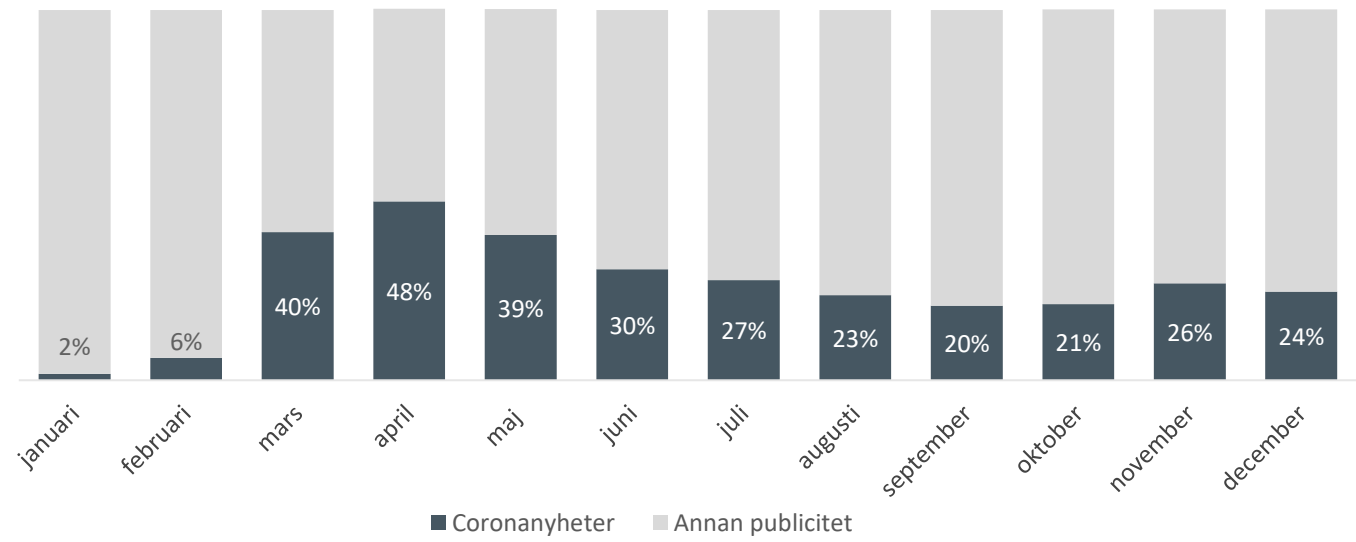

18 034 interaktioner
Expressen, mars 2019

Andel coronanyheter i svensk media 2020

Coronapubliciteten över tid

Mindre utrymme för andra nyheter än corona

Under 2020 viger media mindre plats åt bistandsfrågan än tidigare. Men så var 2020 också ett mycket ovanligt år. Sedan coronapandemin tog fart i mars 2020 har svensk media fyllt spaltmeter efter spaltmeter med nyheter om corona och det har varit svårt att komma igenom och synas i andra frågor i mediebruset.

1,6 miljoner artiklar nämner corona eller Covid-19. Det motsvarar var fjärde artikel och inslag i svensk redaktionell media. Störst utrymme tar corona i april när nästan varannan artikel på något vis rör corona. Under sensommaren och tidig höst mattas rapporteringen av något, för att sedan ta ny fart mot vintern när smittspridningen ökar.

Coronapandemin är i och för sig högst aktuell och tätt sammankopplad med bistandsfrågan, men medias intensiva bevakning av olika aspekter av coronakrisen resulterar ändå i minskat medialt utrymme för andra frågor. Retrievers mätningar visar att klimatfrågan, organiserad brottslighet och flyktingfrågan fått mindre utrymme i media 2020 än 2019. Den intensiva coronarapporteringen kan med andra ord vara en av orsakerna till medias minskade rapportering om bistandsfrågan under 2020.

Madeleine Plyme Lindhé

Senior medieanalytiker
madeleine.lindhe@retriever.se
Tel. +46 (8) 546 121 46

Sofia Cottman

Senior medieanalytiker
sofia.cottman@retriever.se
Tel. +46 (0) 760 00 10 19

Sara Ryman

Customer Manager
sara.ryman@retriever.se
Tel. +46 (0) 546 121 69

Johan Sjöberg

Senior Key Account Manager
johan.sjoberg@retriever.se
Tel. +46 (0) 738 48 02 00

Retriever AB

Blasieholmsgatan 4A
111 48 Stockholm
+46 8 546 121 00 0

Sökningen

För att fånga in relevanta artiklar om *svenskt bistånd* har vi använt oss av en avancerad sökning baserad på ordet *bistånd* i olika former kopplat till ord och begrepp som *svenskt*, *Sverige*, *olika former av bistånd* och *internationellt samarbete*, *regeringen*, *riksdagen*, *de politiska partierna*, relevanta *ministrar* samt *Sida* och myndighetens *generaldirektör*. Vi har även exkluderat begrepp för socialt och ekonomiskt bistånd inom landet. Sökningen syftar till att fånga publicitet om *svenskt bistånd*, inte andra länders biståndspolitik eller insatser. Eftersom *svenskt bistånd* är ett relativt utmanande ämne att söka på har vi även använt oss av manuell rensning av eventuella felträffar.

Källunderlaget

Den kvantitativa analysen har sökningen gjorts i samtliga redaktionella källor som Retriever bevakar, vilket inkluderar tryckta källor, webb och eter.

För den kvalitativa analysen har vi använt oss av ett riksrepresentativt urval av tryckta källor. Detta för att uppnå ett relevant antal artiklar att djupanalysera. En kvalitativ analys innebär att en analytiker läser varje artikel och kategoriserar dem enligt olika förutbestämda parametrar. Ett riksrepresentativt källurval inkluderar rikspressen, storstadspressen, de största kvällstidningarna samt den största landsortstidningen i varje län.

Riksrepresentativt källurval:

Aftonbladet
Barometern
Blekinge Läns Tidning
Borås Tidning
Dagens industri
Dagens Nyheter
Eskilstuna Kuriren
Expressen
Falu Kuriren
Gefle Dagblad
Gotlands Tidningar
Göteborgs-Posten
Hallandsposten
Helsingborgs Dagblad
Jönköpings-Posten
Nerikes Allehanda
Norrländska Socialdemokraten
Nya Wermlands-Tidningen
Smålandsposten
Sundsvalls Tidning
Svenska Dagbladet
Sydsvenskan
Upsala Nya Tidning
Vestmanlands Läns Tidning
Västerbottens-Kuriren
Östersunds-Posten
Östgöta Correspondenten

Begrepp i analysen

Ton

Artiklarna har kategoriserats som positiva, neutrala eller negativa beroende på vilken ton som används för att beskriva bistånd. För att bedömas som positiv eller negativ krävs att värdeladdade ord används.

Lästillfällen (räckvidd)

Lästillfällen summerar hur många medieexponeringar som maximalt kan skapas om alla som tar del av de källor där nyheter om biståndsfrågan publiceras skulle uppmärksamma det de läst/hört/sett. Siffrorna kommer från Orvesto Konsument, KIA Index och MMS och uppdateras kontinuerligt.

Interaktioner

Interaktioner summerar det engagemang som skapas kring redaktionella webbartiklar i sociala medier. Interaktioner omfattar likes, delningar och kommentarer.

Diagrammen

Procentsatser i diagrammen är baserade på antal artiklar.

Ordmolnet/Ordmolnen

Ordmolnet är baserat på de 50 vanligaste orden i rubrikerna till de artiklar som ingår i underlaget till den kvalitativa analysen. Småord har sorterats bort.